

18 Ιουλίου 2022

Στα βήματα των Πατέρων

Ορθοδοξία / Θεολογία

Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος

Τους Πατέρες της Δ' Οικουμενικής Συνόδου τιμά η Εκκλησία μας την Ε' Κυριακή του Ματθαίου. Υμνεί και δοξολογεί «τας μυστικές σάλπιγγας του Πνεύματος, τα πάγχρυσά στόματα του Λόγου, τα μυρίπνοα άνθη του Παραδείσου» (Δοξαστικό). Οι θεοφόροι αυτοί Πατέρες διεκήρυξαν την μία υπόσταση του Θεού Λόγου «εν δύο φύσεσιν», αντικρούοντας έτσι τις

αιρετικές δοξασίες των μονοφυσιτών, κυρίως δε του Ευτυχούς και του Διοσκούρου, που υποστήριζαν ότι η θεία φύση απορροφά την ανθρωπίνη.

Εδογμάτισαν, λοιπόν, οι θεόφθογγοι κήρυκες ότι οι δύο φύσεις του Κυρίου ενώνονται στο πρόσωπό Του χωρίς χωρισμό ή διαίρεση της μιάς από την άλλη («αχωρίστως, αδιαιρέτως»), χωρίς σύγχυση, ανάμειξη, των δύο φύσεων («ασυγχύτως»), και, τέλος, χωρίς η θεία η η ανθρωπίνη φύση να υποστή καμμία τροπή η μεταβολή («ατρέπτως»). Με έναν λόγο, διετράνωσαν ότι ο Χριστός είναι τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος.

Ήταν πράγματι πολύ δύσκολο να διατυπωθούν αυτές οι μεγάλες θεολογικές αλήθειες με ακρίβεια και σαφήνεια, ώστε να μην υπάρξει καμμία παραχάραξη του δόγματος, «χωρίς ιώτα εν ή κεραία μία να παρέλθη» (Ματθ. ε' 18), αλλά και να μην χωράη καμμία αμφιβολία ότι διαφυλάσσεται «το πλήρωμα της αληθείας».

Οι Πατέρες κατώρθωσαν, ωστόσο, να πετύχουν σ' αυτήν την μεγάλη αποστολή, διότι, κατ' αρχάς, ήταν και παρέμεναν ενωμένοι με το «φως το αληθινό». Το γεγονός αυτό αποτελούσε την εγγύηση ότι δεν διεκήρυσσαν δικές των αλήθειες αλλά προέβαλλαν την μία και μοναδική αλήθεια, «της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας». Έτσι και μείς, με την σειρά μας, είμαστε βεβαιωμένοι

ότι οι αποφάσεις των δεν ήταν κοινός λόγος, αλλά ο λόγος του Θεού που διατυπώθηκε με την χάρη του Αγίου Πνεύματος.

Εξ άλλου, όλες οι αποφάσεις των Συνόδων ξεκινούσαν με την φράση: «Έδοξε τω Αγίω Πνεύματι και ημίν». Χωρίς τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος οι Πατέρες δεν προχωρούσαν στις κοινές των αποφάσεις. Εφ' όσον παρέμεναν συνδεδεμένοι με την πηγή του φωτός, ελάμβαναν, συγχρόνως, και την χάρη του Αγίου Πνεύματος, διότι «φως ο Πατήρ, φως ο Υιός, φως και το Άγιον Πνεύμα». Ας μην έχωμε, συνεπώς, καμμία αμφιβολία ότι οι συνοδικές αποφάσεις ήταν ορθές, καθ' ότι υπήρξαν αποφάσεις αληθινά πνευματέμφορων ανθρώπων.

Έτσι, και το ευαγγελικό ανάγνωσμα της Κυριακής των Πατέρων της Δ' Οικουμενικής Συνόδου ξεκινάει με την φράση: «Υμείς εστέ το φως του κόσμου» (ο.π. 14), με την οποία απευθύνεται ο Χριστός σε όλους ασφαλώς, τους πιστούς, τους βαπτισμένους στο όνομά Του και χαριτωμένους από το Πνεύμα το Άγιο.

Το φως, όμως, υπάρχει, για να φαίνεται «πάσι τοις εν τη οικία» και όχι, για να κρύβεται «υπό τον μόδιον» (ο.π. 15). Φανερός ο υπαινιγμός του Κυρίου. Για να μπορή ο χριστιανός να φωτίζη, επειδή ο ίδιος είναι ετερόφωτος, είναι ανάγκη να επικοινωνή με «το αυτοφώς», τον Χριστό, για να παίρνη και να δίνη φως. Αυτή είναι η διπλή του αποστολή, «φωτισθήναι και ύστερον φωτίσαι», όπως λέει ο Γρηγόριος Θεολόγος.

Δύσκολη αποστολή και χωρίς την δυνατότητα επιλογής, στην πραγματικότητα. Ο αληθινά πιστός άνθρωπος χρειάζεται να φροντίζη και για τα δύο, πρωτίστως να μην διακόπη ο ίδιος την επαφή του με το καλώδιο του φωτός και, στην συνέχεια, να σκορπίζη και σε άλλους τις αχτίνες των καλών του έργων, ώστε να τους οδηγή και εκείνους στο φως.

Είναι τόσο πολλά και τόσο πυκνά τα σκοτάδια του κόσμου τούτου, ώστε εάν δεν διαθέτη ο πιστός ισχυρά φώτα πίστεως και αστραποβόλα έργα αγάπης, να μην διακρίνεται εύκολα μέσα στον ζόφο, πολύ δε περισσότερο να κινδυνεύη να βυθιστή και αυτός μέσα στα βαθιά σκοτάδια.

Για να μην γίνη, λοιπόν, «το φως το εν ημίν σκότος», και να γεμίση, έτσι, όλος ο κόσμος σκοτάδι (Ματθ., στ' 24), καλούμαστε, όσοι πιστοί, να ακολουθήσωμε την προτροπή του Κυρίου μας (ο. π. 16) και το παράδειγμα των Πατέρων, που δεν ευηρέστησαν απλώς στον Κύριο με την πίστη των, αλλά εργάστηκαν ως αληθινά φώτα μέσα στον κόσμο του σκότους, για να διαφωτίσουν και άλλους ανθρώπους, ώστε να διατηρηθούν και αυτοί μέσα στο φως του Χριστού, της ειρήνης και της αγάπης, προς δόξα Θεού και προς όφελος της κοινής σωτηρίας.

Καιρός να γίνωμε και εμείς αληθινοί πιστοί!

<https://bit.ly/3Onz2ic>